

Το περιβάλλον και οι επόμενες μέρες

Μετά την σύντομη ανάπauλa της προεκλογικής διαδικασίας είμαστε πάλι αντιμέτωποι με τα παντός είδους προβλήματα. Προεκλογικά προτείνονται λύσεις και ακούγονται απόψεις για κάθε τι το επιστητό.

Ισως σε μερικούς από μας να δημιουργείται και η ψευδαίσθηση ότι τα πράγματα δεν είναι και τόσο δύσκολα, δεν πρόκειται όμως παρά μόνο για ψευδαίσθηση.

Και αυτό γιατί μεταξύ των άλλων, συνολικά ως κοινωνία δεν έχουμε κατορθώσει για ζωτικά θέματα και ένα από αυτά είναι το

περιβάλλον να έχουμε μία συναντήλψη για το τι πρέπει να γίνει.

Αποτέλεσμα αυτού είναι σποραδικές παρεμβάσεις χωρίς εκ των υστέρων αξιολόγηση, χωρίς συνέχεια και με διαρκώς απόντες την Τοπική Αυτοδιοίκηση, τους φορείς των εργαζομένων, τους πολίτες.

Αυτό το φαινόμενο τροφοδοτεί ένα αμφίδρομο σχήμα όπου οι κυβερνήσεις θεωρούν ότι δεν πρέπει να ρωτούν και να λογοδοτούν σε κανένα για τις επιλογές τους, οι δε πολίτες βάζουν σε αμφισβήτηση τα συλλογικά όργανα αφού

ούτως ή άλλως κανείς δεν τα πάιρνει στα σοβαρά, ενώ οι ίδιοι αποστασιοποιούνται από το κοινωνικό γίγνεσθαι. Πρόκειται για τακτική που καταφέρνει καίριο πλήγμα στην αξία της συμμετοχής στα κοινά με οιονδήποτε τρόπο.

Ειδικά για το περιβάλλον, ο παραγκωνισμός του πολίτη ως παράγοντα δράσης και ευαισθητοποίησης είναι συνυφασμένος με την ακύρωση στην πράξη των πολιτικών για το περιβάλλον.

Πέρα από αυτό, χωρίς εθνικό σχεδιασμό με κατακερματισμένες ενέργειες τις

περισσότερες φορές αυτοϋπονομεύονται ακόμα και οι καλλίτερες των προθέσεων.

Το περιβάλλον δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται με την λογική της ασυνέχειας των τετραετιών. Απαιτεί διαρκή, επίμονη και επίπονη προσπάθεια προσέγγισης, νηφαλιότητα και προ πάντων σεμνότητα μια και δεν πρόκειται για απλή υπόθεση αλλά για ένα πολύπλοκο ζήτημα που θα μας απασχολεί όλο και πιό βασανιστικά καθώς ως παγκόσμια κοινωνία καλπάζουμε ακάθεκτοι προς ένα αβέβαιο μέλλον.

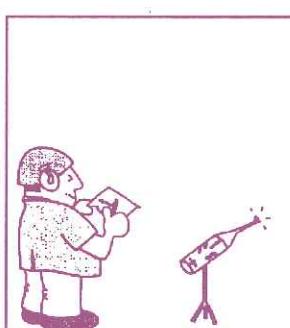
Οι μετρήσεις στους χώρους εργασίας είναι υποχρέωση του εργοδότη

Συχνά τίθεται το ερώτημα εάν ο εργοδότης υποχρεούται να διενεργεί μετρήσεις για διάφορους παράγοντες στο χώρο εργασίας όπως θόρυβος, σκόνες, χημικά, κλπ.

Κατ' αρχήν υπάρχει ιδιαίτερα αυστηρή και συγκεκριμένη νομοθεσία για ορισμένες ουσίες, όπου προβλέπονται οριακές τιμές και μεθοδολογία μέτρησης της έκθεσης των εργαζομένων, οι ουσίες αυτές είναι:

α) Μονομερές βινυλοχλωρίδιο, (χρησιμοποιείται σαν πρώτη ύλη των πλαστι-

γ) Βενζόλιο. Διαλύτης με ευρεία χρήση. Ν.61/75- ΦΕΚ 132/Α/7-7-75 και Υπ. Από-

κών). Π.Δ. 1179/80- ΦΕΚ 302/A/30-12-80.

β) Μόλυβδος. Π.Δ. 94/87- ΦΕΚ 54/A/22-4-87.

φαση 130879/87- ΦΕΚ 341/25-6-87.

δ) Αμίαντος. Π.Δ. 70α/88 - ΦΕΚ 31/A/17-2-88.

Οι εργαζόμενοι που εκτίθενται στις παραπάνω ουσίες θα πρέπει να εξετάζονται τακτικά για τυχόν επιπτώσεις στην υγεία τους, χωρίς δική τους οικονομική επιβάρυνση.

Εκτός από τις παραπάνω ουσίες η εργοδοτική υποχρέωση για μετρήσεις αναφέρεται συγκεκριμένα και στα εξής νομοθετήματα:

1. **N. 1568/85** για υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων,

(συν. σελ. 4)

ΥΓΕΙΑ - ΑΣΦΑΛΕΙΑ & ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ανάγκη για αποτελεσματική προστασία της υγείας των εργαζομένων

Αποτελεσματική προστασία της υγείας των εργαζομένων από τις επαγγελματικές ασθένειες ειδικά, αλλά και τους επαγγελματικούς κινδύνους γενικότερα, δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς την ύπαρξη αξιόπιστων υπηρεσιών στελεχωμένων από ειδικευμένους Ιατρούς Εργασίας.

Η διαπίστωση αυτή αποτελεί παγκόσμια παραδοχή και έχει επίσημα εκφρασθεί από όλους τους μεγάλους διεθνείς οργανισμούς: Π.Ο.Υ., ΔΓΕ, ΕΟΚ, σε κείμενα νομικής ισχύος.

Η πλέον πρόσφατη είναι η οδηγία 93/16/EOK της 5/4/1993 σχετικά με τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των ιατρών και της αμοιβαίας αναγνώρισης των διπλωμάτων, πιστοποιητικών και άλλων τίτλων τους, σε συνέχεια της οδηγίας 75/363/EOK.

Στην οδηγία λοιπόν αυτή, την οποία φαίνεται να αγνοεί προκλητικά το αρμόδιο Υπουργείο Υγείας, προβλέπεται:

- Ελάχιστη διάρκεια και όροι εκπαίδευσης για την ειδικότητα Ιατρικής της Εργασίας, 4 έτη (άρθρο 24 και 27).

- Προϋποθέσεις χρήσης του τίτλου εκπαίδευσης (δεν είσαι δηλαδή ότι γενικά δηλώσεις όπως γίνεται σήμερα στη χώρα μας ειδικά στον τομέα της ιατρικής της εργασίας).

- Οι θέσεις αυτές των ειδικευμένων θα πρέπει να είναι δεόντως αμοιβόμενες (παράγραφος I και 1).

Ενώ αυτά λοιπόν προβλέπει και για την Ιατρική της Εργασίας η πρόσφατη οδηγία της ΕΟΚ, το Υπ. Υγείας με βάση πρόσφατες "Νομοθετικές" ρυθμίσεις του Ν. 2071/92 (άρθρο 134) και τις Υπουργικές Αποφάσεις Α4/6457/5.1.93 ετσιθελικά αυθαίρετα και προκλητικά υποβαθμίζει την ειδικότητα ιατρικής της εργασίας αγνούντας τις ελάχιστες απαιτήσεις που η παραπάνω οδηγία θέτει, δίνοντας την δυνατότητα ακόμα και σε ανειδίκευτο Ιατρό με ένα σεμινάριο να λάβει τον τίτλο της ειδικότητας του Ιατρού Εργασίας, αρνούμενο να εφαρμόσει το Π.Δ. 213/86 και να προκυρήσει θέσεις αμοιβόμενων ειδικευμένων ιατρών στο αντικείμενο της Ιατρικής της Εργασίας, όπως άλλωστε ισχύει για όλες τις άλλες ιατρικές ειδικότητες.

Νέες εκδόσεις για Y&AE

"Οργάνωση Εργαστηρίων και Πρόληψη Ατυχημάτων". Π. Αποστολάκη, Αθήνα 1993. Εκδοση που βοηθά στην ενημέρωση των ενδιαφερομένων σε σχέση με την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων. Διάθεση τηλ. 8830806.

Αναφορικά με την παρουσίαση του βιβλίου "Ιατρική της Εργασίας και του Περιβάλλοντος" του Δρ. Ευάγγελου Ζημάλη που έγινε στο τεύχος 16 της ΔΡΑΣΗΣ, ο "ΤΙΤΑΝΑΣ" μας πληροφόρησε ότι το πρώτο τιράζ της έκδοσης θα διατεθεί σε φορείς που ασχολούνται με το αντικείμενο.

Εκδηλώσεις για την Υ&AE

1. Διημερίδα: "Ασφάλεια - Υγιεινή και Υγεία στους χώρους Εργασίας". Αθήνα, 10-11/12/93, Ξενοδοχείο Στάνλεϋ. Πληροφ.: Σύλλογος Τεχνικών και Υγειονομικών Υπαλλήλων Υπουργείου Εργασίας, Τηλ. 5233104, fax 5245590, κ. Πλιάκα ή κ. Κωτσάκο.

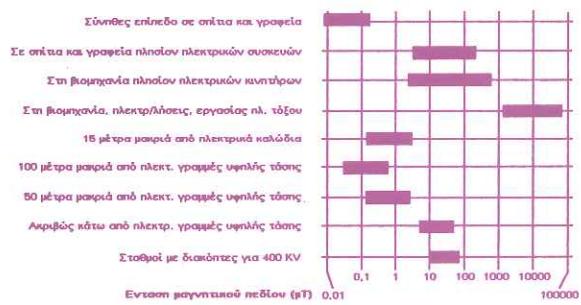
2. "Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης του Επαγγελματικού Κινδύνου - Ανάγκες και Προοπτικές στην Ελλάδα". Συνέδριο προβληματισμού -ανοικτή συζήτηση. Αθήνα, 25-26/11/93, Ξενοδοχείο Novotel. Πληροφ. Ινστιτούτο Υγείας -Ασφάλειας και Συνθηκών Εργασίας (ΙΥΑΣΕ), τηλ/fax : 8228888 Δις Μαρία Αιγινίτου.

3. Σεμινάριο "Εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου". Αθήνα, 26-27/11/93, Ξενοδοχείο Novotel. Πληροφ. Ινστιτούτο Υγείας -Ασφάλειας και Συνθηκών Εργασίας (ΙΥΑΣΕ), τηλ/fax : 8228888 Δις Μαρία Αιγινίτου.

Τα ηλεκτρομαγνητικά πεδία αυξάνουν τον κίνδυνο του καρκίνου;

Δύο νέες μελέτες στη Σουηδία των ερευνητών Floderus Birgittie και Ahlbom Anders, έχουν δημιουργήσει εκ νέου ανησυχίες ότι μπορεί να υπάρχει σχέση μεταξύ της έκθεσης σε μαγνητικά πεδία και καρκίνους όπως λευχαιμία και καρκίνο του εγκεφάλου.

Παραδείγματα ηλεκτρομαγνητικών πεδίων στα 50 Hz

Η επιτροπή που διαμορφώνει τα κριτήρια για κινδύνους από φυσικούς παράγοντες θεωρεί ότι οι μελέτες αυτές δεν επαρκούν για την θέσπιση περιορισμών στην έκθεση σε μαγνητικά πεδία. Κρίνει όμως ότι τα αποτελέσματα τους, καθιστούν αναγκαία μια επανεξέταση των γνώσεων που έχουν συγκεντρωθεί μέχρι σήμερα στο θέμα αυτό (πηγή: Research News, The National Institute of Occupational Health in Sweden, 1993, No 1 και 2).

Πρόταση οδηγίας για τις συσκευασίες

Σε πρόταση οδηγίας της Επιπροπής της ΕΟΚ προς το Συμβούλιο σχετικά με τις συσκευασίες και τα απόβλητα των συσκευασιών, ορίζεται ότι: "επαναχρησιμοποιήσιμες συσκευασίες είναι αυτές που σχεδιάζονται σε τρόπο που κατά τη διάρκεια της ζωής τους, πραγματοποιούν ένα ελάχιστο αριθμό επιστροφών προς την επαναπλήρωση ή επαναχρησιμοποίηση για τον ίδιο σκοπό για το οποίο σχεδιάσθηκαν, με ή χωρίς την υποστήριξη βιοηθητικών

προϊόντων παρόντων στην αγορά που επιπρέπουν την επαναπλήρωση της συσκευασίας - οι συσκευασίες αυτές καθίστανται απόβλητα συσκευασιών εφόσον δεν μπορούν πλέον να επαναχρησιμοποιηθούν!

Στόχοι της πρότασης οδηγίας είναι:

1. Σε πέντε χρόνια μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο των διατάξεων αυτής της οδηγίας, 60% κατά βάρος των παραγομένων α-

ποβλήτων συσκευασιών εξέρχεται από το κύκλωμα με προορισμό την ανάκτηση.

2. Το αργότερο 10 χρόνια μετά τη λήξη της προθεσμίας μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας αυτής, 90% κατά βάρος των παραγομένων αποβλήτων συσκευασιών εξέρχεται από το κύκλωμα των αποβλήτων, με προορισμό την ανάκτηση. Στα πλαίσια του γενικού αυτού κατά κάνοντα ανάκτησης και στα ίδια χρονικά περιθώρια, 60% κατά βάρος κάθε υλικού των παραγομένων αποβλήτων συσκευασιών εξέρχεται από το κύκλωμα των αποβλήτων με προορισμό την ανακύκλωση.

3. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν μέτρα:

α) για την προώθηση της επαναχρησιμοποίησης των αποβλήτων των συσκευασιών που έχουν ανακυκλωθεί,

β) για την ενημέρωση του κοινού ως προς τα πλεονεκτήματα της χρήσης επαναχρησιμοποιήσιμων και ανακτήσιμων συσκευασιών,

γ) να διασφαλίζουν ότι οι σημάνσεις των συσκευασιών είναι ορατές, αναγνώσιμες και ανθεκτικές και ότι διατηρούνται μετά το άνοιγμα της συσκευασίας.

Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου της Κοινότητας σε σχέση με τις ουσίες που καταστρέφουν τη σπιβάδα του όζοντος

Με αυτόν τον κανονισμό σταδιακά θα καταργηθεί η χρήση φθοροχλωρανθράκων. Οι στόχοι του κανονισμού είναι πολλαπλοί και αφορούν κυρίως ανάληψη δράσης σε κοινοτικό επίπεδο ώστε να τηρηθούν οι υ-

ποχρεώσεις που απορέουν από τη σύμβαση της Βιέννης και το πρωτόκολλο του Μόντρεαλ σε σχέση με τους φθοροχλωρανθράκες και να θεσπισθούν αυστηρότερα μέτρα ελέγχου.

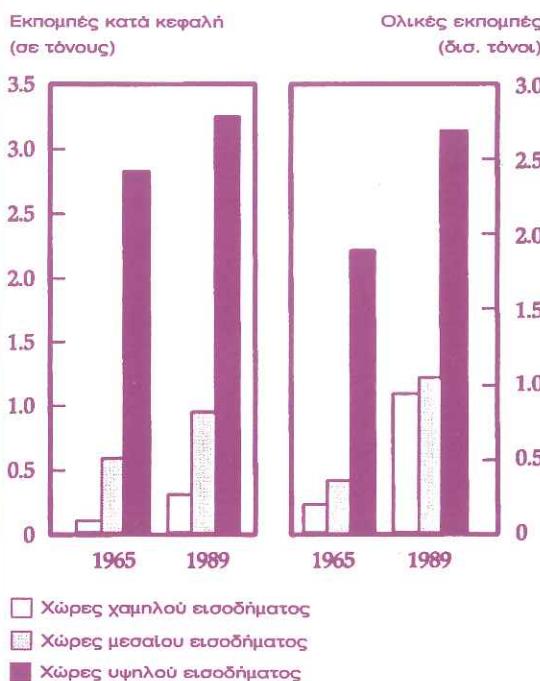
(συν. σελ. 4)

Το φαινόμενο του θερμοκηπίου

Πότε και πως έγινε αντιληπτό

Για δεκαετίες οι επιστήμονες μελέτησαν τις επιπτώσεις στο κλίμα από τα αέρια που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Το 1827 ο Fourier εισήγαγε πρώτος την θεωρία του φαινομένου του θερμοκηπίου. Ο Arrhenius το 1896 δημοσίευσε ανάλυση σχετικά με τις πιθανές κλιματικές μεταβολές που οφείλονταν στις βιομηχανικές εκπομπές αερίων. Στις αρχές του 20ου αιώνα υπήρξε έντονη επιστημονική αντιπαράθεση για το αν το διοξείδιο του άνθρακα στην ατμόσφαιρα θα μπορούσε να οδηγήσει στην αύξηση ή τη μείωση της μέσης θερμοκρασίας της γης.

Ολικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα από την χρήση ορυκτών καυσίμων και τιμεντοβιομηχανιών το 1965 και το 1989

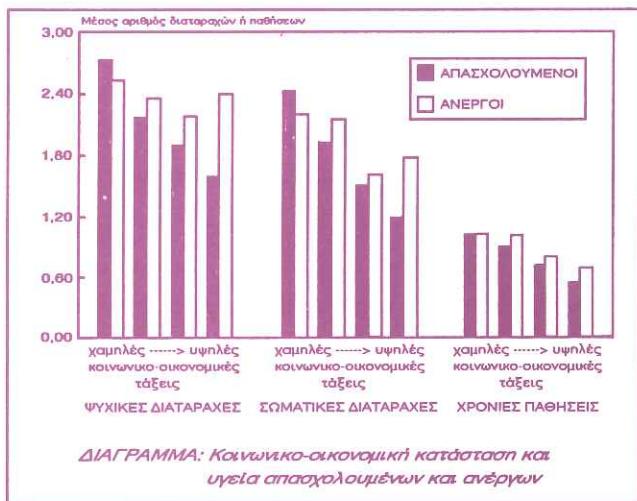

Πηγή: World Bank, World Development Report 1992

Στις δεκαετίες του '50 και του '60 έγιναν οι πρώτες μετρήσεις των συγκεντρώσεων των αερίων του θερμοκηπίου. Στην δεκαετία του 1970 επικράτησε η τάση ότι οδηγούμαστε σε μείωση μάλλον παρά αύξηση της θερμοκρασίας, άποψη που υποχώρησε στη συνέχεια υπέρ της δεύτερης. Η άποψη αυτή επικρατεί και σήμερα και υπάρχει πρόβλεψη για αύξηση 1,5 - 4,5 °C κάποια στιγμή στον 21ο αιώνα (επιπροπή για την εκτίμηση του CO₂, 1983, Bolin κ.α. 1986). Το 1990 η εκτίμηση για την άνοδο του επιπέδου της θάλασσας για το έτος 2070 ήταν 0,2 - 0,7 μέτρα (Houghton, Jenkins & Ephraums 1990). Για την πρόκληση του φαινομένου του θερμοκηπίου ευθύνες κατά κύριο λόγο έχουν οι βιομηχανικές χώρες (βλέπε διάγραμμα).

Ανεργία και κοινωνικο-οικονομική κατάσταση συνδέονται με την υγεία των εργαζομένων

Αυτό είναι το συμπέρασμα επιστημονικής έρευνας που δημοσιεύθηκε στο έγκριτο ιατρικό επιστημονικό περιοδικό International Journal of Epidemiology, Vol. 21, N 2, pg. 329-337. Την έρευνα διεξήγαγε ομάδα επιστημόνων του Ινστιτούτου Κοινωνικής Ιατρικής του Παν/μίου του Leiden της Ολλανδίας. Είναι χαρακτηριστικό το διάγραμμα που ακολουθεί και το οποίο συμπυκνώνει τα συμπεράσματα της έρευνας. Τα πρόβληματα υγείας (νοσηρότητα) ομαδοποιήθηκαν σε 3 κατηγορίες. Η 1η ομάδα αφορά προβλήματα ψυχικών διαταραχών καταθλιπτικές εκδηλώσεις. Η 2η ομάδα αφορά σωματικές διαταραχές στην υγεία και

Η 3η ομάδα αφορά χρόνια νοσήματα. Σε κάθε μία από τις παραπάνω ομάδες καταγράφεται η συχνότητα των διαταραχών αυτών έκπληκτα από τις χαμηλώτερες κοινωνικο-οικονομικές τάξεις προς τις ψηλώτερες αντίστοιχα. Οι κολώνες με σκούρο χρώμα αντιπροσωπεύουν εργαζόμενους που έχουν διατηρήσει την απασχόλησή τους, ενώ οι κολώνες με το άσπρο χρώμα αφορούν εργαζόμενους που είναι άνεργοι. Από το διάγραμμα προκύπτει ότι οι περισσότερες παθήσεις εμφανίζονται στους ανέργους και στους εργαζόμενους των χαμηλοτέρων τάξεων.

Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου της Κοινότητας

(συν. από σελ. 3)

Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού αφορά στην παραγωγή, εισαγωγή, εξαγωγή, προσφορά, χρήση ή/και ανάκτηση χλωροφθορανθράκων, λοιπών πλήρως αλογονωμένων χλωροφθορανθράκων, αλογώνων, τετραχλωράνθρακα, 1,1,1-τριχλωροαιθανίου, μεθυλοβρωμιδίου, υδροβρωμοφθορανθράκων και υδροχλωροφθορανθράκων.

Ο κανονισμός εισάγει επίσης χρονοδιάγραμμα για την σταδιακή κατάργηση των πιο πάνω ουσιών.

Την "ΑΡΑΣΗ" επινέλονται οι υπεύθυνοι των Τμημάτων Πειριβάλλοντος και Υγιεινής & Ασφάλειας Εργασίας. Υπεύθυνος για την Διοίκηση του ΕΚΑ : Χρήστος Πολυζωγόπουλος.

Διάθεση : ΕΚΑ, Γ' Σεπτεμβρίου 48Β', 104 33 ΑΘΗΝΑ. ☎ 8836917, 8841818. FAX : 8839271.

Επιτρέπεται η χωρίς άδεια αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή μέρους του φυλλαδίου, με μόνη υποχρέωση την αναφορά της πηγής.

Οδηγία για τον περιορισμό των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και την βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης (93/76/EOK)

Η οδηγία αποσκοπεί στην επίτευξη, εκ μέρους των κρατών μελών, του στόχου του περιορισμού των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα χάρη στη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης με την εκπόνηση και υλοποίηση προγραμμάτων στους ακόλουθους τομείς:

- ενεργειακή πιστοποίηση κτιρίων,
- τιμολόγηση των δαπανών θέρμανσης, κλιματισμού και θερμού ύδατος με βάση την πραγματική κατανάλωση,
- χρηματοδότηση εκ μέρους τρίτων των επενδύσεων για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης στο δημόσιο τομέα,
- θερμομόνωση των νέων κτιρίων,
- περιοδική επιθεώρηση των λεβήτων,
- ενεργειακές επιθεωρήσεις των πολύ ενεργειοβόρων επιχειρήσεων.

Οι μετρήσεις στους χώρους εργασίας είναι υποχρέωση του εργοδότη

(συν. από σελ. 1)

άρθρο 26, παρ. 3, εδαφ. (α). Τα αποτελέσματα των ελέγχων πρέπει να καταχωρούνται σε ειδικά βιβλία (άρθρο 26, παρ. 3, εδαφ. (ε)).

2. Π.Δ. 307/86 (ΦΕΚ 135/A/29-8-86), για προστασία από ορισμένους χημικούς παράγοντες, άρθρο 4, παρ. 1.

3. Π.Δ. 85/91 (ΦΕΚ 38/A/18-3-91) για προστασία από τον θόρυβο, άρθρο 3, παρ. 1 και 2. Στο νομοθέτημα αυτό προβλέπεται επίσης το δικαίωμα των εργαζομένων για ιατρικό έλεγχο της ακοής τους όταν ο θόρυβος ξεπερνά τα 85DdB(A).

4. Οδηγία 89/391/ΕΟΚ. (Οδηγία Πλαίσιο). Αν και ακόμη δεν έχει εναρμονιστεί η ελληνική νομοθεσία με την οδηγία αυτή, οι διατάξεις της ισχύουν για την χώρα μας από 1/1/93.

Στην οδηγία αναφέρεται η εργοδοτική υποχρέωση για εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων [άρθρο 6, παρ. 2, εδαφ. (β) και άρθρο 9, παρ. 1, εδαφ (α)], η οποία δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς την διενέργεια μετρήσεων των βλαπτικών παραγόντων.

Τα ερωτήματα είναι:

α) Γίνονται οι μετρήσεις αυτές στους χώρους εργασίας;

β) Η επιθεώρηση εργασίας (μέσω των ΚΕΠΕΚ: Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου) ελέγχει την εφαρμογή των παραπάνω εργοδοτικών υποχρεώσεων;